

by právní řád neměl chrániti stejným způsobem slabý i nte-
lekt průměrného voliče, jako již dávno chrání svými ustanov-
venými o čistotě voleb jeho slabou vůli!

Hovorna.

Jest řízení bagatelní ve věcech nájemních přípustné? Otázku tuto rozřešil nejv. soud vídeňský rozhodnutím ze dne 5. listopadu 1918, Rv III 280/18, a v téže záležitosti nejv. soud Pražský rozhodnutím ze dne 30. ledna 1919, Rv II 12/19, kladně a to v podstatě asi z těchto důvodů:

Strana žalující ocenila hodnotu sporu na 100 K a žalovaná prohlásila, že hodnota předmětu sporu není ani taková. Z toho oba nejvyšší tribunály dovozovaly, že jest tu případ § 448. c. ř. s., že jde o věc bagatelní a že tu platí zvláštní ustanovení §§ 449. až 452. c. ř. s., jelikož prý udání ceny předmětu sporu žalobcem není bez právního účinku pro to, aby s věcí tou bylo nakládáno jako s věcí bagatelní. Ze zákona prý nelze nikterak vyčísti, že by spory o námitkách proti výpovědi považovány byly za důležitější, nežli spory ze smluv nájemních a pachtovních, jež se zahajují žalobou a v nichž ocenění předmětu sporu tak jako ve sporech o jiná práva jest beze všeho dopuštěno. Neboť tam, kde z jakéhokoliv důvodu, buď pro obtížnost právních otázek, jež se řešiti mají, aneb pro závislost rozhodnutí na odborně-technických předpokladech a znalostech, se k hodnotě předmětu nepřihlíží (na př. v §§ 50., odst. 2., a 51. č. 3. až 5. j. n., § 24., odst. 1. šek. zák. a v jiných), vytyká to zákon pokaždé zvlášť. Dle toho sluší míti za to, že také ve sporech o námitkách proti výpovědi předmět sporů oceněn býti může a že, ocenili se nad nebo pod 100 K, kromě zvláštních ustanovení v řízení nájemním a pachtovním užití jest také ustanovení o řízení bagatelním, zvláště když jedna ustanovení nevylučují druhých a obě vedle sebe mohou obstáti. Pro přípustnost platnosti předpisu o řízení bagatelním v rozepřích nájemních a pachtovních mluví také historický vývoj, jelikož pojaté do § 4. bagatelního zákona ze dne 27. dubna 1873 č. 66. ř. z. vyloučení sporů nájemních a pachtovních z řízení bagatelního v civilním řádu soudním již nepřichází, což ospravedlňuje závěr, že dle nynějšího stavu právního není závadu, aby zvláštních ustanovení o řízení bagatelním užití bylo i v řízení nájemním a pachtovním. Arcí jest řízení nájemní a pachtovní řízením zvláštním, upraveným ve zvláštním oddílu civilního řádu soudního. To prý není na závadu tomu, aby vedle zvláštních ustanovení o řízení nájemním a pachtovním nemohlo býti používáno i ustanovení o řízení bagatelním, ježto, jak již řečeno, se ustanovení ta navzájem nevylučují a vedle sebe obstáti mohou. Tak zajisté nevylučuje ustanovení § 575. c. ř. s. o zkrácených lhůtách v řízení nájemním a pachtovním předpis § 502. odst. 2. c. ř. s., že ve věcech bagatelních není dopuštěn další pořad opravných prostředků proti rozhodnutí soudu odvolacího.

Rozhodnutí tato a odůvodnění jich však nelze považovati za správná a dlužno jedině sdíliti názor soudu odvolacího, jenž vyloučil použití ustanovení o řízení bagatelním na spory čisté nájemní, zahájené výpovědí, z býti o námitkách proti ní, jenž nikterak mylný není.

Neprávem uvádějí nejvyšší tribunály, že nelze nikterak ze zákona vyčísti, že by spory o námitkách proti výpovědi považovány byly za důležitější, nežli spory ze smluv nájemních a pachtovních, jež se zahajují žalobou a v nichž ocenění předmětu sporu jest dopuštěno, vždyť nemohl přece zákonodárce, způsobem markantnějším dáti na jevo, že jsou mu spory čisté nájemní (o námitkách proti výpovědi) na výsost důležitými, než tím, že právě pro tyto spory ustanovil řízení zvláštní, od řádného řízení

se uchylující, a že o něm ve zvláštních oddílu civilního řádu soudního jedná. Pokud řízení to dle své povahy předmětu nevyžaduje zvláštních ohledů, ustanovení, pláti řízení řádné, za něž však zase řízení bagatelní pro úchylky některé od řízení řádného nelze považovati. Při sporech ze smluv nájemních a pachtovních, pokud nejde jen o nájemné nebo pachtovné, není ocenění jen dopuštěno, nýbrž dokonce předepsáno (§ 56. j. n.). Také ve sporech čistě nájemních zákon v § 49. č. 4. c. ř. s. vytyká výslovně, že spory tyto, nehlédíc k hodnotě předmětu, patří před forum soudů okresních, tedy i tím jejich výjimečnost znovu a výslovně uznává.

Vývoj historický v tomto případě mluví právě pro názor opačný, než pro názor nejvyšších soudů ve zmíněných rozhodnutích. Nestačí tu dovolávati se toliko zákona ze dne 27. dubna 1873 č. 66. ř. z. (řízení bagatelní), nýbrž dlužno sáhnouti až ku prameni samému a tím jest cis. patent ze dne 16. listopadu 1858 č. 213. ř. z. Cis. patentem tímto bylo právě zavedeno pro nájemní záležitosti jednotné, stejné a zrychlené řízení a bylo § 12. výslovně ustanoveno, že veškeré spory ze smluv nájemních bez ohledu na pohledávky a vlastnost nároku dlužno dle předpisů o řízení sumárním (dvor. dekr. ze dne 24. října 1845, č. 906. sb. z.) projednati. Když pak se ukázala pro nepatrné záležitosti potřeba řízení zvláštního, zvlášť zrychleného a ne nákladného, bylo zavedeno zákonem ze dne 27. dubna 1873 č. 66. ř. z. řízení bagatelní, kterýmž bylo shora uvedené ustanovení cis. patentu modifikováno § 4. v ten rozum, že žaloby ze smlouvy nájemní, pokud nesměřují ku vstáhaní činů, jsou objektivně z řízení bagatelního vylučeny. Ustanovení tohoto však bylo vzhledem na zmíněný § 12. cis. patentu nutné, aby se předešlo sporným názorům, jež by z ustanovení obou zákonů bez zmíněného omezení (§ 4. bag. říz.) mohly vzniknouti a strany po případě požkozovati. Zakonodárce zřídil zvláštní řízení pro záležitosti nájemní, do břez věděl, že řízení řádné, na zásadě písemnosti založené, by účelu nového řízení pro svou těžkopádnost a rozvlácnost nevyhovovalo, neměla-li se státi výpověď z bytu oprávněná illusorní. Tu bylo třeba řízení stručnějšího, kratšího, rychlejšího a méně nákladného a tím bylo zajisté ve své myšlence průvodní řízení sumární, na zásadě ústnosti založené. Bohužel, brzo se zapomnělo na vůdčí myšlenku zákonodárcovu při zavedení řízení tohoto, ústnost poněkud mizela až se přeměnila na písemnost, a tak čeho ústnosti, bezpřednosti mělo býti dosaženo, nastalo a vytvářilo se časem jakési přece jen rychlejší a ne na určitou formu omezené řízení písemné, jež také často výpověď z bytu oprávněnou uznávalo za účinnou až po dlouhých měsících, tedy z pravidla v době nevýhodné pro strany obě. Tak tomu bylo už dáno před zavedením řízení bagatelního r. 1873. Řízení bagatelní bylo by pro svou stručnost a zajisté i nápadnou a značnou rychlost, iakož i nenákladnost vůči řízení řádnému a stručnému snad nejlépe přilohou a nutkavostí záležitostí nájemních vyhovovalo, avšak zákonodárce pro důležitost záležitostí nájemních nechtěl omeziti pořad práva a proto vyloučil objektivně záležitosti tyto z nového řízení bagatelního a ponechal jen žaloby o činzi částku 50 zl. nepřevyšující řízení tomuto.

Bylo však podobného ustanovení třeba v našem civilním řádu soudním? Rozhodně ne! Pro spory čistě nájemní ustanovil zákonodárce v civilním řádu soudním nejen zvláštní a výhradní formu, nýbrž i zvláštní a svérázné řízení, jež žádných výjimek proto právě nepřipouští, pokud se výslovně neuvádějí. Takovou výjimkou z řízení by však bylo, kdyby mělo býti připuštěno zavedení řízení bagatelního ve sporech čistě nájemních, avšak takového ustanovení — vždyť důležitost záležitostí nájemních posud trvá a trvati bude — náš civilní řád soudní nemá; nebylo by však ani třeba, pohěvadž nemhlo tu býti; vzhledem na ustanovení § 49. č. 4. j. n. a předpisů speciálních pro záležitosti čistě nájemní, pochyb a sporů; dle jakého způsobu, druhu řízení ve věcech těchto dlužno jednatí.

Ostatně i názor, že ustanovení o řízení ve sporech v námitkách proti výpovědi nevyklučují ustanovení o řízení bagatelní a že obě mohou vedle sebe obstát, jest na chabých nohách. Jaké pak lhůty v řízení opravném platí, ony dle řízení nájemního, či ony dle řízení bagatelního? Již z toho vyplývá, že názor, že se obě řízení nevyklučují a vedle sebe obstát mohou, správný není.

Zákonodárce však ani nepomýšlel na to, aby o sporech čistě nájemních zavedeno býti mohlo řízení bagatelní. Vyplyvá to z ustanovení jednacího řádu, kde se v § 230., č. 2. ustanovuje, že výpovědi, jež se spojují se žalobami o vydání nebo převzetí předmětu najatého, dlužno zapsati do rejstříku C nebo Cg a v témž § č. 4 se nařizuje, že po vzněšení námitek proti výpovědi nutno zapsati záležitost do rejstříku C (§ 219., odst. 2. jed. ř.). Tedy i tato ustanovení hájený názor proti zmíněným rozhodnutím nemálo podporují.

Nelze však ani pominouti mlčením, že ministerstvo spravedlnosti výnosem ze dne 1. března 1907, č. 4329, sdělilo presidiu vrch. soudu zem. v Praze, že spory čistě vzájemní nutno bez výjimky zapsati do rejstříku C (v žádném případě do Cb), jelikož o námitkách nemůže býti rozhodnuto v řízení bagatelním, i když ve výpovědi nebo v námitkách předmět sporu nebyl oceněn přes 100 K.

Konečně nutno se ještě zmíniti o tom, že vídeňský soud nejvyšší rozhodnutím ze dne 4. listopadu 1919, R II 231/19, opustil shora uvedené stanovisko, že jest řízení bagatelní i pro záležitosti čistě nájemní přípustné a odůvodnil to takto:

Civilní řád soudní nařizuje ocenění předmětu sporu za příčinou zjištění předmětné příslušnosti. Podle § 49., č. 4. j. n. přísluší spory nájemní, s omezením tam uvedeným, pro něž mimo to civilní řád soudní stanoví zvláštní řízení, bez ohledu na cenu předmětu sporu soudům okresním. Ve věcech nájemních není dle toho tedy třeba, aby za příčinou zjištění předmětné příslušnosti byl předmět sporu oceněn. Použití § 448. c. ř. s. předpokládá však civilním řádem soud. nařízené ocenění předmětu sporu, pokud nezáleží v penězích. Je-li pak při sporech čistě nájemních vůbec bez účele ocenění předmětu, nemůže býti ani směrodatné při rozluštění otázky, nemělo-li by předpisů v řízení bagatelním býti použito, pročež i v řízení tomto jest vyloučeno použití předpisů o řízení bagatelním. I když nebyly předpisy zákona ze dne 27. dubna 1873, č. 66. ř. z. recipovány, vychází už z toho na jevo, že civilní řád soudní pro řízení nájemní, nehledíc ani ke způsobu jeho zahájení vlastní předpisy se zvláštními lhůtami pro prostředky opravní zavádí (§ 575. c. ř. s.), považuje za řízení samostatné (»ein für sich bestehendes«).

—rcn/

Trapné zjevy. Minulým číslem vstoupil nás Časopis ve své nynější formě ve III. ročník. Ačkoliv se počet předplatitelů v této době, do které spadá světodějná událost politického převratu se všemi jeho následky, zejména zřízením nové university na Moravě (s právníckou a lékařskou fakultou) potěšitelně zvětšil, přece ještě nevyšel typický zjev, doprovázející první číslo každého nového ročníku. Mám před sebou několik čísel, která byla poštou redakci (místo administraci) vrácena s charakteristickou poznámkou pánů adresátů: »Zpět. Nepřijímám«, »Vracím, nepředplácím« atd. Nejde při tom, jak mohl by se snad někdo domnívati, o obchodníky a živnostníky jiného druhu, jimž dotčené číslo bylo omylem zasláno, nýbrž o předplatitele z kruhů advokátních a soudcovských.

Uvážíme-li, jaké důvody mohly tyto pány přiměti k vrácení jediného dosud odborného moravského časopisu právníckého, pěstujícího stejnou měrou jak teorii, tak praxi, nacházíme toliko dva: buď je jim nynější roční předplatné — činí 25 K — pro všeobecnou drahosti nedostupné, nebo je obsah našeho časopisu pro ně bezcenným. Oba důvody do jisté míry spolu souvisí a to tak, že patrně bezcennost není absolutní, nýbrž

toliko relativní, t. j., že patrně má pro ně 25 K větší význam než celý ročník našeho Časopisu.

Měříme-li předplatné pro náš Časopis s výskou ostatních životních potřeb v dnešní době obecné abnormální drahoty, nelze zajisté tvrditi, že by to byla částka zvlášť významná. Činí něco přes 2 koruny měsíčně. Z toho plyne, jak neobyčejně nízko odhadují oni pánové význam poučení, které by se jim naším Časopisem mohlo dostat. Než tomu se nijak nedivíme. Nevyměřel patrně dosud typus lidí, kteří s poslední zkouškou, kterou vykonali, definitivně rozloučili se i s odbornou literaturou. Vystačí asi s tím, čemu se naučili v době studii, až do smrti a netřeba jim vyhazovati peněz na odborné časopisy a podobná alotria. Povážlivým stává se úkaz, o němž zde píší, ne tedy vzhledem k další osobní potřebě literárního a odborného vzdělání a povšechné odborné informace právnické (kterou náš Časopis skýtá zajisté ve své rubrice o judikatuře v hojnější míře než kterýkoliv jiný i těm, kteří jinak o vědu právnickou se nezajímají), nýbrž vzhledem k mimořádným poměrům, které u nás nastaly následkem zřízení nové právnické fakulty v Brně a založením nového vědeckého střediska právnického. Psal jsem již v tomto časopise o tom, kterak stalo se tím mravní povinností všech příslušníků právnického stavu na Moravě, aby hojným odhřmáním jediného dosud právnického časopisu moravského, umožnili jeho rozkvět, poněvadž jest nezbytným předpokladem zdárné činnosti zdejší nové generace vědecké. V jiných odvětvích praktické dobře chápou svou povinnost skýtatí hmotnou podporu theoretikům, lichž jest přirozeně mnohem méně, takže nemohou bez hmotné pomoci praktiků se zdarem plniti své úkoly. Připomínám na př., že organizace zdejších praktických techniků z vlastních prostředků darovala svého času zdejší vysoké škole technické nákladný zlatý řetěz rektorský, tedy náklad, který byl učiněn s hlediska praktických potřeb a zájmů darovatelů, jak se praví, a fond perdu. Jak by se asi zachovali oni páni, kteří ani částku 2 K měsíčně nechtějí věnovati a fond perdu, kdyby někdo s podobným požadavkem k nim přistoupil? Dnešní demokratická doba má arcit jiné potřeby a požadavky, než zlaté řetězy a podobné historické insignie, avšak tolik pochopení pro kulturní důležitost instituce, jakou jest právnická fakulta a s ní související vědecký život, možno snad pže žádat od akademicky vzdělaného praktika právnického, aby na nezbytné účely této instituce věnoval ze svých (někdy jistě ne nepatrných) příjmů 2 K měsíčně, byt by se to stalo v jasném vědomí, že činí výdaj, jenž se mu v jeho praktickém povolání snad »nevyplatí«. Neuvěřitelná indolence vůči potřebám vědeckého života, která jeví se v těchto vrácených poštovních zásilkách s příznačnými poznámkami: »Nepřijímám«, »Vracím« atd. — ta zaráží.

Soudný čtenář zajisté nebude mne podezřívati, že píšu tyto řádky z uražené ješitnosti redaktorské. Nic není muš tak daleko, než přání, získati si uznání velkého houfu. To vykupuje se v životě zpravidla ztrátou uznání malého počtu lidí soudných. Nejde zde o jednotlivé osoby, nýbrž o povšechný, velmi trapný zjev naprostého nepochopení všenárodních zájmů, které nacházíme obyčejně u lidí, jejichž úzký horizont nedovšuluje jim vlděti nic jiného, než vlastní trpasličí zájem osobní. Kéž by těchto trapných zjevů v budoucnosti ubývalo a kéž bychom dokázali, že nedovedeme jen zakládati nová střediska vědecká, jako jsou university, nýbrž je i udržeti a podporovati, i kdyby nás to v krajních případech stálo exorbitantní obětí osobní, jako jest v našem případě předplatné — 2 korun měsíčně!

Weyr.

Válečná demence. Proslulý a i u nás často obdivovaný profesor berlínské university Dr. Josef Kohler, autor mnoha vědeckých děl a vydavatel několika odborných časopisů právnických, napsal roku 1918 spis »Grundlagen des Völkerrechtes. Vergangenheit und

Zukunite (250 str.), o němž dovidám se z recenze Dra. Sander a v »Zeitschrift für öffentliches Recht« (I. svazek, 3.—. sešit, str. 323). Spis sám nečetl jsem a nehodlám čísti; abychom ustrnuli, stačí přečísti si zmíněnou recenzi. Kohler jest nepřitelem »positivistického« práva mezinárodního, podle něho má býti »kulturním (!) právem«, jež není prý nic jiného, než »přirozené« právo v moderní podobě. Z tohoto pramene musí prýstít jeho ustanovení, a nesmí býti »slátaninou, jak by nám ji rády vnutily anglický despotismus a francouzská retorika« (III. str. Úvodu). »Zejména musíme protestovati proti positivismu, jenž jest zde ještě mnohem nebezpečnější než v oboru občanského práva. Positivismus vede k úplnému ponížení práva, poněvadž podle něj není nic významné a důležité, než nahodilý čin zákonodárců, který může míti libovolný obsah. Pak není již právo božskou jiskrou (!), která naplňuje lidstvo, nýbrž nahodilou prací, vzniklou na zeleném stole ministrův nebo na lavicích parlamentu...« (str. 45). Kohler se nediví, že positivistické kodifikace mezinárodního práva tak bídně dopadly. Kritizuje na př. obsah haagského řádu pro válku pozemní a odsuzuje prostoduché ustanovení článků 55., že cizí mocí obsazený stát má se považovati za »správce a uživatele země« (Belgie!). Naproti tomu shledává v zásadě Pařížské deklarace o námořním právu z r. 1856 o efektivní blokádě zdravý přirozeno-právní princip. (Blokáda Německa dohodou!) »Bylo uvažováno o tom, zda-li pravidla války mohou v případech velké nouze a sebeochrany býti porušena. Tato otázka svědčí o úplném neporozumění přirozeno-právním zásadám. Podle práva přirozeného rozumí se samo sebou (!), že právní pravidla nejsou žádnými absolutními předpisy, nýbrž výrony pouhých zásad, z čehož plyne, že může od nich býti upuštěno, když uvnitř zásady panují protivné elementy (wem innerhalb des Prinzipes selbst Gegenelemente herrschen), které odporují jejich naprostému uskutečnění.« (Užívání ponorek Německem!)

Odkud běře Kohler své přirozeno-právní zásady? Nic není jednodušší než odpověď na tuto všetečnou otázku. Rozhodně ne z Anglie. »Velké Německo by se poděkovalo za mezinárodní právo, kterého by se mu dostalo z milosti Anglie. Půze moderní právo kulturní (jaká to vznešená fráze!) a jen toto jest pramenem práva mezinárodního« (str. 8). A jak asi zjistíme jeho obsah? Nic není opět jednoduššího: Všecko, co ve světové válce podnikali Vilém II., Bethmann-Hollweg, Hindenburg, Ludendorff a vůbec všichni němečtí vojáci, odpovídá do písmenky zásadám tohoto kulturního práva, a všecko, co činila dohoda, je v křiklavém rozporu k němu. Dr. Sander persifluje tufo originelní zásadu ve své recenzi (fakt.): »Denn die Maxime, das nationale Interesse zu fördern, kann nicht Maxime der Schöpfung einer übernationalen Rechtsordnung sein« (str. 328).

Ještě několik ukázek z Kohlerova »kulturního práva«. »Nacházíme-li se v tomto směru dosud teprve v počátcích vývoje (rozuměj: kulturního práva), byla to jako obyčejně Anglie se svým anglickým životem právním, která svým tyranickým způsobem zamezila mezinárodní společní státu, podobně jako chce uplatnit své namnoze zpátečnické právo jako jedině« (str. 73). »Stejně znamená to protiprávní vměšování, pokládá-li se Wilson za oprávněna všude tam zasáhnouti, kde národy nemají demokratickou soustavu státního zřízení. Do toho, která státní ústava se nám hodí, nemají co mluvit ani Wilson, ani Američani, ani kterýkoliv jiný stát« (str. 129). »Tento druh aliance (mlíbena jest dohoda) jest vynáležením pánu Greve, Poincaréa, Izwołského, a ukazuje nám mezinárodní právo v nejhorším úpadku; doufáme, že budoucí doba nevezme si příklad na takovýto smlouvách loupežnické romantiky« (str. 143). Za to arcit není pochyby, že bývalá aliance mezi Německem a Rakouskem jest kašinetním kouskem Kohlerova »kulturního práva«. Jsme zvědaví, jak asi pohlíží toto kulturní právo na zásady sebeprčení národů. Kohler nenechává nás ani o tom v pochybnostech. Vizme: »... Proti tomu bylo namítáno sebeur-

čení národů, podle něž má býti obyvatelstvo získané země dotázáno, komu má dobyté území přináležeti. To jest proti přirozenosti věci (wider die Natur der Sache); neboť chceme-li od těchto lidí rozhodnutí, nemusíme vésti válku... Národ, usazený na onom území, nemá práva rozhodovati o tom, komu má příslužeti, to jest věcí těch, kdož jsou povoláni, aby upravovali mezinárodní poměry... Nechce-li se obyvatelstvo podrobiti, ať se vystěhuje: na zemi je ještě místa dosti; není přirostlé na své území« (str. 97).

Tak píše roku 1918 (patrně ještě před konečnou porážkou ústředních velmocí) proslulá autorita právníká a slavný učenec německý, k němuž vědecký svět německý pohlížel s neomezenou úctou, a k němuž ze široka daleka dojížděli nekritičtí jednotlivci (i z našich řad), aby se poučili ze studně jeho moudrosti. Běda tomu, kdo by byl chtěl pochybovati o této kapacitě: a vyslovovati námitky proti jeho hluchým frázím! Pisatel těchto řádků odvážil se toho již dříve*) (nikoliv arcíť bez osudných následků) a odvaha jeho byla posledním spisem této kapacity znamenitě posílena. Čtouce jeho vývody, jsme na rozpacích, máme-li se více podívovali mra a vni či intelektuální úrovní tohoto slavného učence. Máme zde co činiti s pozdním výplodem senilního starce či s ukázkou patologické degenerace válečných dob?

Věděli jsme sice povšechně, že v Německu a Rakousku byla celá řada vysokoškolských profesorů zachvácená válečnou horečkou a že proti ní nezmohly nic ani nejprimitivnější logika a mravní úvahy. Nicméně však tato nemoc nerádila v každém profesorském mozku stejně zlobně. A tu naskytla se vzácná příležitost zkoumati «resistenci jednotlivců. Dalo se totiž očekávati, že tam, kde místo vyvinutého smyslu pro logiku a bystrou kritiku pojmovou jest vyvinuta spíše schopnost pro holé fráze a povšechná rčení bez všelikého významu, jakož i záliba v nich, bude míti válečná horečka zvlášť vděčné pole působnosti. A tak se také stalo. Pisatel měl vzácné zadostiučinění, že oni němečtí spisovatelé, kteří mu imponovali svou mohutností intelektuální dávno před válkou — na př. Bernatzik, Kelsen, Laun atd. — zachovali se ve válce tak, jak očekával, t. j. zůstali, poněvadž jiného východiska nebylo, aspoň v moudré rezervě, kdežto ti, kteří mu celým svým vědeckým směrem, svým slohem a nabuřelými frázemi, jimiž chtěli zakryti svou intelektuální chudobu, byli ode dávna nesympatičtí, našel v údobí obecné válečné horečky tam, kde je tušil: v táboru »vlastenců na úkor nejprimitivnějšího rozumu a logiky«! Weyr.

Literatura.

Dr. Hans Kelsen, profesor university vídeňské: **Socialismus und Staat. Eine Untersuchung der politischen Theorie des Marxismus**: Lipsko, 1920, str. 129.

Autor podává ve své poměrně stručné velmi cennou a případnou kritiku politické teorie marxismu s hlediska vědeckého. Kritika taková je tím důležitější a vítanější, poněvadž marxismus vystupuje okázale jako vědecky založená teorie hospodářská. V »Úvodě« pojednává spisovatel především o problému a metodě historického materialismu, poukazuje správně na osudný synkretismus, jehož důpouští se metodá marxistická, když jednak pohlíží na vývoj organizace hospodářské a společenské jako na faktum přírodovědecké, jehož změny jsou nutným výsledkem zákořnitě se vyvíjejícího procesu, a uskutečňují se bez současného působení lidského

*) Viz mé »Základy filosofie právní«, str. 53.